

REDACȚIUNEA,
Administrațiunea și Tipografia
Brașov, piața mare nr. 30.
Scrisorile nefrancate nu se
primesc.
Manuscrisurile nu se retrimit.
INSERATE
se primesc la Administrațiunea în
Brașov și la următoarele
BIROURI DE ANUNȚURI:
In Viena: la M. Dukos Nachf.,
Nux. Augenfeld & Emeric Los-
ner, Heinrich Schalek, A. Op-
pelik Nachf., Anton Oppelik.
In Budapesta la A. V. Gold-
berger, Ekstein Bernat, Iuliu
Leopold (VII Erzsébet-körut).
PREȚUL INSERȚIUNILOR: o se-
rie garmond pe o colonă 10
bani pentru o publicare. Pu-
blicări mai dese după tarifară
și învoială. — **RECLAME** pe
pagina 3-a o seriă 20 bani

GAZETA TRANSILVÂNIEI

ANUL LXVI.

„GAZETA“ iese în de-care zi.
Abonamente pentru Austro-Ungaria
Pe un an 24 cor., pe șase luni
12 cor., pe trei luni 6 cor.
N-rii de Duminică 4 cor. pe an.
Pentru România și străinătate:
Pe un an 40 franci, pe șase
luni 20 fr., pe trei luni 10 fr.
N-rii de Duminică 8 fr. pe an.
Se primumeră la toate ofi-
ciile postale din intru și din
afară și la d-nii colectori.
Abonamentul pentru Brașov
Administrațiunea, Piața mare,
Târgul Inului Nr. 30. etagiu
I.: Pe un an 20 cor., pe șase
luni 10 cor., pe trei luni 5 cor.
Cu dânsul în casă: Pe un an
24 cor., pe șase luni 12 cor.,
pe trei luni 6 cor. — Un esem-
plar 10 bani. — **Atât abona-**
mentele cât și inserțiunile
sunt a se plăti înainte.

Nr. 270.

Brașov, Vineri 5 (18) Decembrie.

1903.

In timpuri critice.

Brașov, 4 Decembrie v.

Se pregătesc evenimente însemnate înăuntrul și înafară. S'apropie erăși timpuri de mare cumțenă pentru poporele Austro-Ungariei poli-gloze. Clădirea dualismului, ridicată înainte cu trei-șase și șese de ani pe columnele slabe ale unei duble supremații de rasă, trosnesce în toate încheiăturile ei și stă să se surpe peste nopțe. Nimic mai firesc așadar decât ca în fața pericolului amenințător toate poporele acestui imperiu dualist să fie îngrijate de viitorul lor și să se gândească de cu vreme a se pregăti, ca să nu fie surprinse de ceea ce ar putea să vină peste capul lor.

Intre aceste popore sunt și Românii supuși sceptrului Habsburgilor, și acești Români, cari în alte epoce, mult mai puțin critice pentru esistența lor națională, au știut să stea veghîe neclintită din Carpați la Tisa, la Mureș, la Crișuri și până la vatra Dornei, nu vor fi și nu pot fi astăzi cei din urmă în a se îngriji de ce pôte să aducă ziua de mâine, în a se pregăti pentru toate eventualitățile, pe la momentul dat să nu lipsescă dintre aceia, ce-și vor reclama și-și vor asigura drepturile și libertatea pe alte decimii de ani înainte.

Nu pôte fi pacoste ori nenorocire, nu pôte fi asuprire și urgie deslănțuită asupra poporului român, care se-l dispenseze de grava îndatorire, ce o are, de a sta cu ochii deschiși și de-a se pregăti între marginile posibilității, cu tot adinsul și cu totă seriozitatea și energia, pentru luptele viitoare, ce-l așteaptă.

Adevărat, că n'a fost lucru puțin ceea ce a trebuit să îndure Românul în era dualistă. Atunci, la 1866/7, vijelia l'a fost ajuns în cea mai mare parte cu totul nepregătit și neorientat. Crud deșteptat din viul, ce abia începuse să-l viseze despre o viață națională mai dămnă de un popor, care a adus atâtea jertfe pentru țară și dinastie, Românul a fost silit să porțe din nou o luptă asacerbată în apărarea bunurilor celor mai scumpe, a limbei și naționalității sale. Lupta avea să decurgă de astă-dată pe terenul pacinic legal, dăr, vai, pacinică și liniștită n'a putut fi, deore-ce poporul român a fost împiedecat de a se folosi în libertate de mijlocele legale în reclamarea și validarea drepturilor sale. Săgețile veninoase ale suspiciunii și calomniei se îndreptară din toate părțile contra acestui brav și leal popor român și rezultatul a fost destul de desastroos, căci, mai adăugându-se la relele externe încă și pecelele strămoșesci, el ajunsese în starea de aji, înăbușit de violențele și volnicile adversarilor existenței sale.

Trei-șase și șese de ani de rezistență contra atâtor asupririi, nedreptății și prigonirii, ar fi trebuit să obosească și pe un popor mult mai înaintat și mult mai bine înzestrat cu mijlocele necesare de luptă, de

cum e poporul nostru. Și totuși, amici și inimi vor trebui să recunoască — cei din urmă, decât nu pe față, în conștiința lor — că Românii din Ardeal, Bănat și Țera unghurească, în lupta de conservare a naționalității lor în timpul lung dela înființarea dualismului, care i-a fost sacrificat, s'au purtat așa, că cu respect trebuie să vorbească ori și cine de rezistența lor, numescă-o apoi cum va voi: „pasivitate“, „activitate“, ori simplă încăpăținare „valahă“.

E un păcat neiertat, față cu acest strălucit rezultat, dobândit în condițiunile date, sub o stăpânire, căreia i-s'a dus vestea, că nu știe să cruțe nimic, când se tratăză de visurile ei șoviniste și de interesele de rasă, ce le reprezintă, este un păcat, ba un adevărat sacrilegiu, și cum, decât o sémă de omeni tineri și bătrâni, cari pretind a merge înainte cu „spiritul vremii“, — în necunoștința ori nepătrunderea trecutului național al poporului român, în nepriceperea ori desconsiderarea forței de rezistență, ce a desfășurat o acest popor, cum numai s'a putut, pe totă linia și pe toate terenurile vieții sale, — vin acum să ia în bătaie de joc tot ce s'a lucrat și s'a făcut în împrejurările și cu mijlocele date, pentru ca după trei-șase și șese de ani adversarii neamului nostru să nu pôte fi în stare de a se lăuda, că au cucerit poporul român, că l'au înghițit și numai prin forța majoră, ci și sufletesce.

Și să nu uitați! Trei-șase și șese de ani sunt aceștia. În acest lung interval Românii n'au întâmpinat nici cel mai mic favor de la puter-niciile țilei, dăr au pierdut din ce au avut vedând cu ochii, și numai ce au fost în stare să-și agonisescă și să-și păstreze ei înșiși cu propria lor sîrguință și perseveranță în luptă continuă, ei pot numi aji averea lor. Decă poporul nostru mai are încă școlă, pe aceste le-a susținut din sudorea sa, fiind constrins a lupta neconcentrat contra piedecilor, ce i-se puneau, și contra agresionilor forței brutale. Decă și-a clădit și fundat bisericii, institute de cultură și economie, societăți culturale, de binefacere, industriale etc. aceste le-a făcut tot numai din al său, sfruntând toate greutățile, de cari n'au fost scutiți nici-odată. Decă astăzi limba poporului nu e scosă din instituturile sale de învățământ și de cultură, acesta e a se mulțumi tot numai tenacității în apărarea și conservarea limbei sale.

Acastă neasămănată iubire de neam, această statornicie și neînduplecare în lupta de conservare a dulcii limbi strămoșesci, este luată în deșert de nisce omeni, cari sunt de părere, că poporul român a zăcut până acuma trândav și fără de nici un sfânt în nomolul „pasivității“, ce i au aruncat-o în cap conducătorii săi din alte vremuri, ca să-l țină în nelucrare și să-l prăpădescă și omóre de viu.

O Dómne, ce n'am auđit de vre-o doi ani și mai bine încóce de la modernii „salvatori“ ai poporului din „mocirla trândăviei și dărăpănării“ sale! S'a spus poporului de cătră foile acestor preținși salvatori ai neamului nostru românesc, că toate be-lelele, toate chinurile și neajunsurile ce a trebuit și trebuie să le suferă, n'are a le mulțumi decât politiceii de pasivitate, că nenorocirea lui nu derivă atât de la adversarii existenței sale naționale, cât mai mult dela cei-ce l'au sfătuit să nu între în tocmești cu aceștia, să nu se dea, să nu cedeze nimic din dreptul său, căci de va da un deget i-se va cere mâna întregă și de va întinde mâna i-se va lua și capul.

Mulți dintre cei ce clevetesc cu astfel de flecării nemernice atitudinea politică a poporului nostru în cei 36 de ani din urmă, vorbeau cu totul altfel numai înainte cu câțiva ani.

Cine au fost óre aceia, cari p'aci erau să-și sară din piele de estasiare, că de la 1848 încóce nu s'au adunat atâtea popor românesc la un loc, ca în ziua, când s'a început procesul memorandului la Clușiu, în luna 1894? Cine, decât nu ei, vorbiau pe la 1893—4 în gura mare de „triumful cauzei române“, care după a lor părere era pe cale a deveni o afacere europeană? Cine, încheia alianțe cu poporele conlocuitoare și cu totă lumea? Cine în fine, promitea poporului marea cu sarea, scoțându-l din rezerva lui cea tare și conșcie de greaua lui poziție în lupta cu adversarul secular, pentru ca să pôte ei figura în fruntea convoiului ca cei mai „aprigi“ și „neînfricați“ luptători pasiviști?

Intrebăm aji pe acei donchi soți din vremurile de durerósă amintire, putut'ar fi ei pune în mișcare atât amar de popor, putut'ar fi face din poziția, în care o sörte ironică și șăgalnică îi pusese, cu misiunea de a veghia ca să se eșecute conșciențios a politica decretată de delegații poporului, putut'ar fi, dăcem, aranja ei acele manifestațiuni pentru a lor preamărire, decât nu era pasivitatea?

Puneți-vă mâna pe inimă — căci păcătoși și muritori suntem cu toții — și mărturisiți, că asemenea rezultate numai direcțiunea și spiritul politiceii de rezistență națională le-a putut crea!

De au fost spre binele poporului ori nu acele demonstrațiuni, de s'au făcut la timp, cu țint clară și lămurită și de au fost conduse cum se cade, ca să nu rămână neisprăvite — e, firesce, cu totul altă întrebare.

Să nu fi stat însă pe atunci poporul sub înriurirea politiceii de rezistență națională, de sigur n'ar mai fi răsunit munții și văile de însuflețirea lui pentru sfânta sa cauză atât de slab condusă de ómenii vremii. În acest, cas de ar fi domnit curentul, ce ar vrea a se valida aji, totul s'ar fi redus la o plóie de scrisori și de telegrame de la cei câți-va

deputați, diși „maghiari de limba română“, cari ar fi conjurat pe cei de acasă să nu le facă greutăți și să rămână liniștiți, căci ce ar dice la din contra Lengyelii și Barabașii, cum ar putea cei ce s'au pus sub scutul guvernului maghiar „să-și păstreze poziția din care să pôte lua defensiva mai cu succes“ și cum în fine, și-ar pute implini chemarea de a face școlă politică, dedând poporul a se „acomoda“ regimului de maghiarisare?

Dău, adevăr vă grăim! Nu se tratăză de a smulge poporul din trândăvie, din nelucrare, ci, ca să vorbim neaoș și verde românesc, se tratăză în această campanie nedămnă și frivolă, îndreptată contra atitudinii politice de până acuma a partidului național român, tot cam de aceea, de ce s'a tractat în realitate atunci, când sub lozinca radicalismului național și a pasivității se vênau de cătră unii matadori în prima linie interese și ambițiuni deșerte și când aceia, cari făceau mai mare gură cu naționalismul și intransigența lor, erau cei mai fățarnici față cu poporul și cauza lui.

Și cine strigă și aji mai tare să ne aruncăm de-a berbelecul în valurile „spiritului vremii“, ce încoltesce sub sórele noului guvern maghiar, cine ne chiemă să ne lăpădam de tot trecutul nostru și să stărpim ideile pasiviste din ródăcină, decât nu aceia, cari deja de mult și-au pregătit patul cald pentru deputăție și își au deja gata vorbirile, în cari, la candidare, renegând programul național, se vor da într'un răsuflet de cei mai teribili naționaliști ai vécului obstrucției?

Ei bine, acești vênători după deputăție nu vor pôte fi poporului român nici scut, nici mângăiere în aceste timpuri critice. Nu-i vor pôte face nici un serviciu, încă și de aceea nu, fiind-că nu e unire și legătură între ei, dat fiind, că sunt conduși mai mult de interese particulare.

Deja acum se adevăresce, că am avut deplină dreptate, când la începutul anului trecut am predis, că din „noul curent“ se va alege „turnu Vavilonului“, cum n'a mai fost. Cețiți foile, cari pledăză în favorul lui, și judecați!

Rămâne decă, ca toți acei bărbăți, cari credincioși naționalismului verde și neprihănit, moștenit dela părinții lor, au creat și susțin aji spiritul de apărare națională, ce a predominat până acum în popor și în politica lui, să-și dea mâna și să pună umérul, ca să ferescă națiunea română de noue desastre.

Dăr ce fac și direcțiunea? Ce dice ei la cele ce se petrec? Ori că mahniti, scârbiți și rușinați de atâtea buruienă de fariseism și falsitate, câtă răsare în vechiul agru, au amuțit cu toții, ca și când ar fi intrat în pământ?

Delegațiunile la Majestatea Sa

Eră 16 Decembrie, la orele 12 s'a prezentat delegațiunea ungară în sala de ceremonii a Burgului din Viena.

Delegațiunea a format semicerc în jurul tronului și v. presedintele Col. Szell a rostit un discurs în care a accentuat pacea, respectul demnitorilor străini față cu monarhul nostru și efectele salutare ale triplei alianțe.

Majestatea Sa a răspuns prin următorul discurs:

„Espresiunea devotamentului d-vostre îmi servește spre mare mulțumire.

Cu durere trebuie să amintesc înainte de toate morțea întâmplată în acest an al Capului Bisericii catolice, la a cărui înaltă persoană întreaga lume catolică era deprinsă a privi cu admirațiune și omagiu. Monarhia în privința politicii externe de la ultima sesiune a delegațiunilor oferă în totă privința o situație îmbucurătoare. Prin reînnoirea din anul trecut a triplei alianțe baza actuală probată a politicii noastre și pe care suntem decisi a o susține și mai departe, — s'a întărit din nou.

Armonia intimă cu imperiul rusesc, în privința evenimentelor din Balcani se cultivă neîncetat și acesta contribuie la rezolvirea pacifică a evenimentelor de acolo.

În urma insurecțiunii din Macedonia acțiunii celor două puteri i-s'a revenit problema grea de a coopera pentru menținerea statului quo cu sprijinul eficace al celorlalte puteri.

Monarhia și Rusia își dau silința comună, ca pe de o parte să îndemne Turcia a introduce măsurile necesare pentru ameliorarea sorții supușilor creștini, și pe de altă parte să rețină principatul Bulgariei de la ori-ce sprijinire a insurecțiunii.

Raporturile intime cu celelalte puteri, pe cari guvernul meu își dă silința a le cultiva, au primit anul acesta un sprijin prin convorbirile personale, la cari ni s'a oferit privilegii prin visita iubitelui meu aliat, Majestatea Sa împăratul Germaniei și prin vizitele Majestații Sale, Țarul Rusiei și Regele Angliei.

În Serbia, în urma unei crime, care a umplut de orăre pe ori-ce om cu simțul moral, s'a făcut schimbare în dinastie. Se poate spera, că țera acesta sub actualul domnitor se va regenera moralicesc și va avea un viitor mai frumos.

În proiectul de budget al ministeriului Meu de război, în cadrul votat anul trecut a rămas tranșarea chestiunii tunurilor cu tir repede. Este necesar și suntem în ajunul de a începe fabricarea lor, pentru care ministerul Meu de război va cere cheltuelile trebuincioase.

Plusul de cheltueli destinat pentru marina Mea militară, este destinat, ca și

anul trecut, pentru înmulțirea personalului și construirea de vase.

Desvoltarea culturală a provinciilor ocupate n'a suferit întrerupere nici anul acesta și, de și au avut o recoltă slabă, pe anul viitor vor acoperi din mijloacele lor proprii necesitățile guvernării.

Contând la devotamentul și înțelepciunea patriotică a d-vostre, ce le veți dedica rezolvirii problemelor, ce vă așteptă, vă salut din inimă.

După acesta M. Sa a ținut cercle, cu care ocaziune ministrul președinte Tisza a prezentat pe membri delegațiunii.

La ora 1 p. m. a urmat cu același ceremonial recepțiunea delegațiunii austriace, căreia M. Sa i-a adresat același răspuns în limba germană.

Discuție asupra social-democrației în Reichstagul german.

Intr'aceea Bebel a răspuns lui Bülow, și acesta l'a combătut a doua oră cu același succes pe campionul socialist, citând cuvintele lui Spencer, asupra socialismului adresate francesului Davenay, pe cari le-am publicat și noi în foileton înainte de asta cu câte-va zile.

Din discursul anterior al lui Bülow, din care am dat eră câte-va excepte publicăm și astăzi unele enunțări forte interesante:

Mi-am dat de câți-va ani încôce osteneța — a dis Bülow — să aflui din discursurile d-vostre, pe cari le ascult cu multă atențiune și din scrierile d-vostre, cum anume va fi organizat viitorul stat al d-vostre. Și recolta ce-am cules'o în urma ostenețelor mele, vă mărturisesc, a fost foarte slabă. Lucruri concrete, ce-am putut alege au fost studiul ce l'a publicat Liebknecht în revista „Kosmopolis“ și broșura lui Kautsky „Revoluțiunea socială“. Liebknecht spunea asupra statului viitor în amintitul său studiu următoarele:

„Vor dispără căsăriile, căci noi nu vom mai ave soldați; vor dispără penitenciarele, căci societatea își va ajuta fără criminali (risete în drăpă); vor dispără casele nesănătoase, și deosebirea între orașe și sate va înceta. Omul nu va mai fi sclav“. Ei bine, eu cred că Liebknecht, care astăzi este în pământ, a fost om cu convingeri cinstite, și totuși mă întreb, cum se poate schița un tablou așa nebulos și fantastic despre viitorul stat al unui mare partid? Dacă d-vostre promiteți încetarea crimelor, de ce nu promiteți totodată și încetarea durerii de măsele și a durerii de cap?

La Kautsky am cetit, că în ziua întâiu, ce va urma după biruința social-democrației, capitaliștii vor fi dasmosteniți. Dacă prin faptul acesta situația muncitorilor s'ar îmbunătăți, Kautsky uită să ni-o dovedescă. De asemenea ne rămâne dator Kautsky și cu lămurirea chestiunii, cum va fi guvernat noul stat și cum se va pute obține diminuarea producțiunii prin reducerea timpului de muncă și urcarea salarelor?

Sunt așa-dăr prea îndreptățit să dic, că ceea-ce pretinde agitația socialistă, nu este decât săritura orbului în întunec. Ceea-ce d-vostre vreți să puneți în locul instituțiilor existente, va fi crearea unui mare penitenciar de stat, un ergatorion, în care nimeni n'o se potă persevera. Și prin ce mijloce! Chiar dacă prin dictatura proletariului preconisată de d-vostre s'ar egala momentan proprietatea tuturor oamenilor, a doua zi erăși ar fi neegală. Sforțările d-vostre se vor sdrobi de deosebirea ce există între omni și de repugnanța, ce o veți întâmpina la densii, căutând a-i lega de gard, ca pe nisce oi. Actuala organizație socială și de stat este mult mai puternică, decât ați crede d-vostre. Imposibil să stai de vorbă cu Bebel, fără să-i dovedesci la fie-care pas contradicțiile. Organizația de stat, ce vreți d-vostre s'o realizați ar fi posibilă, numai dacă am realiza întâiu acel altruism și iubire frățescă, care nici într'un stat nu s'a putut realiza până acuma. Republica d-vostre, ca republica lui Plato, ar fi realizabilă numai cu ânger și fi de ânger. Nu cumva d-l Bebel crede, că el este un ânger? (Iaritate). Frumos ânger! Cine vră se înclocuiesc actuala organizație de stat cu o forma superioară, acela trebuie să fie însuși tolerant, însă în loo de armonie, d-vostre v'ați prezentat la Dresda cu o teribilă cacofonie. (Aprobări.)

Deputatul Bebel crede, că se poate dispensa de armată și că o armată de miliție ar fi suficientă? Ce ar face el în cazul când ar fi atacat de vecini? Cu organizația ce vră Bebel să o realizeze, pericolul unui atac este foarte verosimil și istoria dovedește că nici cel mai bun om nu poate trăi în pace, decât acesta nu-i place vecinului său. Ce ați face așa-dăr, d-le Bebel, în cazul, când n'am ave o armată puternică și om fi atacați de vecinii noștri, și cum credeți că veți pute realiza politica d-vostre esternă fără o asemenea armată? Spre a realiza politica esternă a lui Bebel, ar trebui să aveți o armată mult mai puternică, decât cea de astăzi, căci Bebel vră să intervină în toate părțile. (Iaritate). Cum își închipue Bebel conducerea politicii externe? Pe cine credeți, de pildă, că ați pune la acest post? (Mare iaritate.)

Cancelarul întreabă mai departe pe Bebel, cum își închipue el raporturile față cu Rusia; care nu se poate ignora, după cum ară gherul de a o face acum Bebel, apoi continuă:

Cea mai mare poznă ce i-s'ar întâmpla d-lui Bebel și social-democraților ar fi, decât prin vr'o minune ar ajunge curând în presiunea puterii, căci atunci s'ar arăta întreaga lor importanță la lumină bengalică. Recunosc, că și pentru noi ar fi acesta o nenorocire, căci dacă erte adevărat, că ei nimic durabil nu pot crea, apoi în ruinare ei sunt meșteri.

Noi ne vom apăra, de asta să fie sigur d-l Bebel. Vom apăra actuala ordine socială, vom apăra temelile, pe cari este zidită acesta ordine: religiuinea, monarhia, cultura ce ne-am câștigat'o în cursul secolelor, vom apăra casa, care a adăpostit multe generații și care va ocroti și pe copiii noștri. A zidi e greu, a ruina ușor. Artiștii, cari edifică templul se numără, Heroștrați însă sunt cu duimul. Deși nu ne temem de pericol, totuși scim prea bine, de ce pericole ne este amenințat viito-

rul, puterea și prosperarea noastră și toate încercările de a înlocui desvoltarea organică. legală și constituțională cu revoluțiunea nedreptă și forțată se vor sdrobi lovindu-se de bunul simț al poporului german, care ar renunța la sine însuși urmându-vă pe d-vostre (Aplause prelungite).

SCIRILE DILEI.

— 4 Decembrie v.

Obiecte archeologice de pe timpul Dacilor. Directorul pensionar Gabriel Téglaș a găsit în valea Hațegului mai multe obiecte relative la gospodăria și armatura Dacilor.

Pentru masa studenților români din Brașov au intrat de la dâna ved. Elena Andr. Popovici din Brașov suma de 40 cor., care s'a depus la fondul ce poartă numele pioșei donatore; de la d-l Nicolae Garoiu advocat în Zărnești 50 cor. întru amintirea repozatei sale mame Nedelca I. Garoiu. Primescă generoșii donatori cele mai căldurose mulțamite. — Direcțiunea școlii gr. or. rom.

Representanța comunală a orașului Brașov este convocată în adunare extraordinară pe ziua de 21 Decembrie Luni, la orele 3 p. m. sub președința d-lui viceșpan Dr. Fr. Jeckel. La ordinea zilei Alegerea unui senator.

Concertul Reuniunii de cântări din Sibiu ce s'a ținut în sera de 15 Decembrie a fost foarte reușit. „S. D. T.“ scriind despre acest concert dăce, că în el au fost reprezentate toate speciile de musică, cu deosebire însă musica populară adăogând că e bine să fie așa, deoarece acesta este izvorul regenerat al ori-căre arte. Corul mixt compus din 45 dame și 55 domni a cântat cu multă precisiune „Ave Maria“ de Arcadelt și o legendă de Tschaiakowsky. D-șora Elena Cunțan funtunos aplaudată și distinsă cu un frumos buchet de flori a cântat o romanță de Rebling, recesentul fôiei germane regretată însă că pentru frumoșă-i voce d-șora și-a ales de astă-dată o bucată atât de aemică. S'au mai distins la acest concert d-l Vințelariu solo bariton în piesa „Mama“ și d-na Veturia Trileanu, care dispune de o voce mică însă bine sunătoare și flexibilă (a cântat solo-sopran în Răsunetul de la Crișana.) Sfirșitul programului l'a format balada „Stefan cel mare“ pentru cor mixt cu soli de alt și bas (d-ș. Cunțan și d-l Isaiu Popa) și acompaniarea de orchestră, de G. Dima. — Compositorul era de față și s'a putut convinge, dăce „S. D. T.“ că tradițiunile d-sale se cultivă, și reuniunea conducerea energică a d-lui Kirchner progresa.

Un sublocotenent de husari moștenitor de milioane. Acest norocos moș-

FOLETONUL „GAZ. TRANS.“

Surmenajul.

(Articol pedagogic.)

— Fine. —

6) Se recomandă cu insistență concentratiunea în învățământ, ast-fel d. e. în clasele inferioare ale gimnaziului se cere concentrarea după puțință a tuturor limbilor în mâinile aceluiași profesor, și anume profesorul de latină, care are să fie în același timp și dirigintele clasei. (Dr. P. Dettweiler, Didaktik und Methodik des lateinischen Unterrichts, München, 1895). Cel puțin limba maternă are să fie nedespărțită de limba latină atât în decursul învățământului gramatical, cât și literar.

Să se țină tot-déuna cont de specialitatea profesorului, și mai ales la elevii începători să se aplice numai profesori, încercați ca pedagogi pricepuți și cu răbdare. Să se observe consecuent principiul rotațiunii la același obiect de învățământ: e o adevărată crimă pedagogică a schimba an de an profesorii de specialitate la același grup de elevi, cari sunt ast-fel condam-

nați a îndeplini o grea muncă de acomodare metodului și une-orî capriciului noului profesor. Aceleași resône pedagogice impun și inamovibilitatea dirigintelui de clasă la același grup de elevi.

7) Atențiunea prea încordată provocă mai ales la elevii slabi de constituție un mare grad de oboselă, care nu se poate echilibra decât printr'o recreație de mai multe zile.

8) Urmările încordării și sfortărei extra-ordinare în câte-o oră (cum se întâmplă une-orî la estemporale) să observă consecuent cu celeritate aprôpe momentană în orele următoare.

9) Elevii mai talentați pe lângă același grad al atențiunii prezentă mai puțin semne de oboselă ca elevii mediocri. Unii elevi, mai ales elevii nervoși, cari sufer și de insomnie, arată pronunțate simptome de oboselă deja înainte de începerea lecțiilor.

10) Prima oră de învățământ e cea mai cu spor, ultima e aceea, care arată progres mai minimal.

11) Primele 2 zile ale săptămânii sunt zilele de școlă, în care se lucră mai cu interes și mai cu spor. Sâmbăta, ultima zi

de școlă în săptămână, e ziua, în care se produce relativ mai puțin spor.

12) Munca spirituală continuă și neîntreruptă, fie chiar de scurtă durată, obosese mai ușor decât aceeași muncă, întreruptă de mici pauze și momente de recreare.

13) Pausese dintre orele de învățământ sunt de regulă insuficiente pentru recrearea ce se intenționează prin ele. Pausa de 10—15 minute, ce de regulă se admite pentru recreare după fie-care oră,—presupunând, că nu e prescurtată de câte un profesor neglijent la intrare și îndărătnic la esire, și admitând, că se observă în decursul lecțiilor toate condițiunile igienice și pedagogice pentru susținerea vioiciunii spirituale a elevilor, — e un minim potrivit. A răpi însă elevilor și acest minimal repaos, din motive de pripă și neprecugetare și une-orî de nepricepere pedagogică, precum se practică încă pe alocurea, e cel puțin condamtabil.

Că în ce fel au să fie petrecute aceste câte-va minute de repaos, pentru-ca în adevăr să se realizeze recrearea ce se intenționează, nu e tocmai dificil a stabili în mod principiar său în țesă generală, deși de

multe-orî trag în cumpănă și considerațiunile locale. Că mișcarea corporală, fie în formă de joc, fie în formă de preumblare, are influință recreatoare asupra spiritului, e fapt incontestabil fiziologic (Max Guttman l. c. pg. 1027). Firesc trebuie făcută distincțiunea convenită între mișcarea normală corporală și sfortări anormale fizice, cari sgudue organismul întreg și altereză și energia intelectuală creierului (A. Meumann în „Deutsche Schule“ V. Jahrg. Heft. 2—6).

14) Așa trebuie înțeles și rostul gimnastice, care condusă rațional și ferită de escese, cu drept cuvânt trece ca un semn și binefăcător factor de recreare după o muncă spirituală mai îndelungată și mai intensivă (cf. Dr. N. Hagmann, Die Gymnastik als Hilfsmittel der physischen Erziehung, Hamburg, 1893, conferență ținută în 1893 în ședința publică a societății fisco-medicale în aula universității din Moscova).

Din motivul acesta, după o vechiă practică dovedită de bună, ora de gimnastică figurază de regulă în seria orelor de învățământ ca ultima oră de instrucție înainte de amăzi (f. Dr. F. Dornblüth în

itor este Franz Bartl de la regimentul husari din Dobritin. El a anunțat pe comandantul regimentului, că renunță la locul său de ofițer, deoarece unchiul său August Bartl, care și-a câștigat în America și Australia o avere enormă, i-a lăsat și celor doi frați ai săi o moștenire de 15 milioane dolari.

De la poștă. Dirigințele poștale din Brașov aduce la cunoștința publică, că pentru ușurarea circulației de mărfuri, cu ocaziunea serbărilor Crăciunului și anului nou, începând de la 19 l. c. vor circula între Brașov și Budapesta trenuri de marfă accelerate. Atragem atențiunea publicului asupra acestei împrejurări.

Pomi de Crăciun. In curtea edificiului magistratului (str. Porții Nr. 63) se încep din partea orașului Brașov 1000 de pomi de Crăciun 1—4 m. înalți, cu prețul de 24 bani de metru. Vânzarea se începe din ziua de 19 Decembrie.

Onorațiilor cetitorii, cari obișnuiesc să consume cognac ca medicament, la masă sau cu ceaiul, se recomandă un produs original, care a fost încercat și recomandat în multe ori de către factorii competenți. Acesta este „Cognacul medicinal“, un destilat garantat veritabil de vin din destilarea lui *Camis & Stock* în *Triest-Barcola*, care se află sub controla permanentă chimică a institutului aprobat de ministerul de interne c. r. din Viena. Acest cognac medicinal este un produs destilat din surse potrivite după sistem francez și se distinge prin aroma naturală și un gust nobil, fiind de aceeași calitate cu cele mai bune produse franceze.

Ecouri. A apărut astăzi în București *Calendarul Lumei Ilustrate* pe anul 1904. Conține o materie aleasă și variată, cu splendide ilustrații, și un frumos supliment, care va face ori-cui o surprindere plăcută.

Almanachul Folositor pentru care M. S. Regina Carmen Sylva a bine-voit să acorde publicarea articolului „Casa creată“, conține rețete folositoare pentru ori-cine. Almanachul va apare peste câteva zile.

Prețul fie-cărui calendar e un leu în Capitală și 1.30 în provincie; se găsește spre vânzare la toți librarii și la editor Ig. Hertz, București.

5. Efect sigur vindecător. Toți aceia, cari suferă de nemistuire, lipsă de apetit, sau stomacul nu le funcționează regulat, pot conta la vindecare sigură în scurt timp prin folosirea cunoscutelor *Trafuri scidits ale lui Moll*. Prețul unei cutii 2 cor. Se trimite zilnic prin poștă cu rambursă, de farmacistul Moll, liferantul curții din Viena Tuchlauben 9. In farmaciile din provincie se se ceară preparatul A. Moll, provădit cu marca de contra-falsitate și subscriere.

Viață românească în Budapesta.

I.

(De la soc. academică „Petru Maior“.)

Optimismul nostru cu privire la anul acesta universitar s'a adevărat de întemeiat.

Un curent sănătos a început să străbată în viața noastră studentescă. Se înțelege, suntem numai la începutul pornirii, dar sperăm că cu începutul favorabil de acum vom pute răsbate cu mai multă tărie pe calea apucată.

A fost o idee foarte nimerită ținerea conferențelor publice în localul societății. Dovadă conferențele de până acuma, cari au fost ascultate cu interes. Ce altă chemare are tinerimea universitară, decât să încorporeze a se exercita pentru viața publică, care o așteaptă! La „Petru Maior“ se învețe fie-care a se sci prezenta în viață, a sci vorbi în cestii, cari frământă lumea de astăzi, a veni în atingere cu frații lui de un sânge și de un gând.

Din cele 6 conferențe, cari s'au ținut până acum în sinul societății, s'a putut vedea un mic colțisor din preocupățiunile noastre. Studentimea univ. din Pesta încercă să facă un început de regenerare în direcțiunea spirituală în jurul societății „Petru Maior“.

Dovadă despre lucrul acesta, ne este și ședința festivă de Duminecă.

Viu se raportează despre ședința festivă a societății, care s'a ținut alături în 13 Decembrie n. Înainte de toate o scire îmbucurătoare. Numărul membrilor înscrși la societate a trecut peste 50 și sperăm că și de aici înainte se se mai înscrie studenții — luând în considerare interesul care s'a dezvoltat în timpul ultim față de această instituțiune.

La ședința festivă în oinștea amintirii neuitatului metropolit Baron de Șaguna, a luat parte un public relativ destul de numărös. Am remarcat între alții, pe d-nii G. Bogoevič, protopop onor. Silviu Suciu, secretar ministerial, I. Crăciunel, Ioan Onciu, Iosif Onciu, Dr. Aug. Dumitreanu, locot., Adrian Roman, Terențiu Buescu, Iosif Ferchesiu, Dr. G. Bilașcu, Dr. Vraciu, Stef. Olariu, Ioachim Lainer etc. Studentimea era prezentă într'un număr destul de mare, încât sala din etajul I al hotelului „Archiducele Stefan“ era plină plinută.

Programul ședinței a fost ales. Păcat, că nu s'a putut produce de astă-dată și corul studentesc. Președintele Sebastian Stanca a salutat publicul în termeni foarte călduroși, amintind tot-odată de respectul și amintirea neștersă, ce o păstrăm față de figura marelui Arhiepiscop, a cărui amintire o sărbătorim astăzi.

S'a început apoi programul, care a constat din 6 puncte.

Orchestra s'a produs bine. Punctul dificil „Ouvertura, din opera Lohengrin de Wagner“ ni-l'a predat cât se poate bine din partea unor diletanți.

A urmat disertațiunea literară a studentului în filosof. Horia Petra Petrescu, intitulată „Mama la poezii nostri“. Disertațiunea a tractat despre mama și poziția ei la poezii nostri în general și în special la 3 din poezii nostri: la Vlăhuță, Coșbuc și Bărsan. Conferența a fost ascultată cu interes și a plăcut.

Stud. techn. Leo Bahățiel ne-a fermecat cu „Fantasia“ lui Beriot, mânuind arcușul cu multa dibăcie. A fost acompaniat la pian discret și bine de d-l Aurel Iorga, stud. în med.

D-l Antoniu Domide, stud. la ped. sup. a stîrnit mult haz prin citirea schiței originale „Din copilărie“. Nisce pagini ușoare, amintiri din vremuri trecute, pe când mai „țâia popa limba“.

D-l Virgil Munteanu, stud. în med., ne-a delectat cu un solo de cello, (Mozart, Sonata I.) acompaniat tot de d-l Aurel Iorga. Au plăcut mult.

Ca încheiere a urmat orchestra executând un vals de Ivanovic (Souvenir de Moscova) care a stîrnit atâtea aplause, încât a trebuit să se mai cânte „Păsărelele Reginei“ și un marș plin de foc.

Pot să spun, că sub impresia marșului am fost la culmea însuflețirii. Laude d-lui stud. în med. L. Domide, care a instruit orchestra atât de bine.

Cred, că nu abuzez de spațiu înșirând cu numele pe orchestristii. Leonida Domide (dirig.), Augustin Monța, Leo Bohățiel, Stefan Bărbuceanu, Pompiliu Nistor, Ioan Blidariu, Ioan Șepețian, Septimiu Pop (violonist), Bratu (flaut), Virgil Munteanu (cello), Seb. Stanca (basso) și Aurel Iorga (piano).

Intrîngă serata aceasta s'a arătat încă odată — și se sperăm nu pentru ultima oară! — cum scie să se cultive tinerimea chiar și atunci, când nu stă în ne-mijlocită apropiere de cuibul părintesc și cum scie să se organizeze.

Se înțelege, că după programul schițat mai sus s'a pornit seria discursurilor. S'a vorbit bine și cu măduvă.

Un lucru trebuie remarcat cu bucurie. „Colonia română“ — se nu-i dicem așa, căci nu corăspunde adevărului — inteligența română din Budapesta ne-a sprijinit acuma într'un mod îmbucurător. Asta ne servește de augur bun pentru timpurile viitoare, când vom avea lipsă tot mai mare de privirile ei părintesci.

H. P. P.

De la comună.

Representanța comunală a orașului Brașov a ținut ieri d. a. adunare sub președința d-lui Fr. Hiemesch, primar.

Ședința a durat până la orele 7^{1/2} și se va continua astăzi după amiazi.

Din numărösele obiecte de interes public, ce s'au discutat în această adunare amintim următoarele:

Memoriul d-lui primar și a prim-notarului F. Graef asupra expoziției din Dresda, publicat în toate trei limbile în foile locale și scos în broșuri separate, a fost luat la cunoștință și atât d-lui primar, cât și prim-notarului li-s'a votat mulțumire.

O viuă discuție a provocat chestiunea lărgirii spitalului civil printr'un pavilion chirurgical-gynecologic, pentru care firma Ludwig din Lipsca a prezentat planuri. Luând cuvântul mai mulți, membrii maghiari au cerut să se publice concurs pentru facerea planurilor. Propunerea aceasta însă n'a intrunit decât 14 voturi, așa că cu 76 voturi s'au acceptat planurile firmei Ludwig. Acest pavilion va costa după preliminar cu toate instituțiunile sale moderne circa o jumătate milion de corone. Din suma aceasta se proiectat să se acopere vre-o 160,000 de corone prin întrebunțarea pentru acest scop a două fonduri, administrate de oraș.

In ce privește proiectul statutului de pășunat pentru orașul Brașov, s'a decis ca să se dezbate în viitoarea adunare generală, prima ce se va ține în luna lui Ianuarie st. n., ca membrii reprezentanței să aibă timp de a-l studia. Acest statut e de mare importanță cu deosebire pentru economii noștri din Scheiț, Brașovul-vechi, Stupinț și Dêrste.

Magistratul a prezentat între altele un proiect pentru modificarea statutului abatorului, modificare referitoare la timpul tăierii.

Modificările au fost primite, avîndu-se tot-odată magistratul să facă propuneri și în privința lărgirii locuinței veterinarului.

Comunității evang. din cetate i-s'a votat un ajutor de 4000 cor. pentru crearea unui muzeu.

In chestiunea cumpărării casei d-lui Iosif Fușcariu pentru regularea străzii Costița s'a decis să s'amâne pertractarea.

In privința reparațiunii turnului de la casa sfatului și a lărgirii sălei, Fr. Schulek, arhitect din Budapesta a prezentat nisce planuri.

Adunarea a hotărît ca oficiul edil al orașului să elaboreze pe baza opiniei lui Schulek planurile și să facă devisul, cerând concursul arhitecților și pictorilor din localitate.

ULTIME SCIRI.

Budapesta, 17 Decembrie. In comisiunea pentru afacerile externe a delegațiunii ungare, ministrul Goluchowski și-a făcut esposeul, care n'a fost decât o parafrasare a discursului de tron. Comisiunea unită de patru a aprobat proiectul provisorului de budget pentru două luni.

Budapesta, 16 Decembrie. La curtea cu jurați de aici s'a judecat astăzi procesul de presă al evreului *Salușinsky*, inculpat că a atîțat poporul român împotriva claselor bogate prin articolele intitulate: „Sorele răsare“ și „Luminéză-te și vei fi“ publicate în ziarul socialist „Voința Poporului“. *Salușinsky* a fost achitat.

București, 16 Decembrie. La desbaterea în cameră a proiectului de adresă a luat cuvântul d-l Dr. *Radovic*, vorbind pentru proiect. După *Radovic* a vorbit d-l N. *Filipescu*, criticând politica guvernului liberal. D-l *Cernescu* vorbește despre fraudele de la finanță, aducând elogiile junimiștilor pentru atitudinea lor rezervată. In ședința de astăzi a camerei d-l *Vintilă Brătianu* face un studiu amănunțit asupra proiectelor de legi expuse în mesagiu și se ocupă cu înlesnirile ce se vor aduce pentru a se favorisa avântul meru crescînd al exploatarii pretrolului român, care va contribui în mod însemnat la dezvoltarea economică a țării.

Bibliografie.

„Visuri de noroc“, de *Zaharie Bărsan*. Un drăgălaș volum de poezii apărut în „biblioteca Sămăntorului“ la institutul „*Minerva*“ din București. Volumul conține 17 cântece și 34 de alte poezii, din cari cea mai mare parte au fost publicate pentru prima oară în „Gazeta Transilvaniei“. Adunate la un loc, îți fac impresia unei grădini, în care fiecare poezie reprezintă câte o floare mirositoare. Se află de vânzare la „*Minerva*“, București, str. Regală 6. Prețul 2 lei, în Brașov se vinde la librăria *Ciurcu* cu prețul de 2 corone.

Proprietar: Dr. Aurel Mureșianu.

Redactor responsabil: Traian H. Pop

„Jahrbuch für Kinderheilkunde und körperliche Erziehung“, Lipsca 1896, 43 Band, pag. 203). Ba unii (Dr. Wehmer, Grundriss der Schulgesundheitspflege, Berlin, 1895) tot din motivul echilibrării energiei spirituale prin mișcare fizică, cer chiar, ca ora de gimnastică să fie intercalată între celele lecții, cari consumă mai multă energie spirituală.

Ori-cum ar fi, și aici, ca pretutinde-nă, evitarea extremelor e la tot cazul la locul său.

15) Esperința dovedește, că actualul sistem de instrucțiune îngreunează nu numai munca elevilor, ci și a profesorilor, cari adese-ori arată un înalt grad de oboselă, întocmai ca și elevii.

16) Gradul de oboselă e diferit la indivizii singuratici după gradul specific de rezistență al fie-cărui.

17) Unul din simptomele și semnele distinctive ale oboșelii spirituale e nervozitatea și schimbarea dispoziției sufletesci.

18) Variațiunea în ocupațiunea spirituală, în tesă generală vorbind, nu e de natură de a recrea (Angelo Mosso, Die Ermüdung, Leipzig 1892).

Tote acestea sunt constatări, firesce

de valoare mai mult sau mai puțin relativă, făcute de celebrități medicale și pedagogice. In pedagogia norme absolute nu există, odată ce totul se reduce tot-deuna la *individ* și *individualitate*. Pentru acest motiv nici valoarea constatărilor de mai sus nu poate fi absolută. Cu toate aceste, momentele accentuate sunt instructive și pot servi în anumite cazuri de orientare omenilor noștri de școlă, profesori și învățători de-o potrivă.

Ori-cum ar fi, cestiunea merită să se dea importanța cuvenită, căci e vorba de ușurarea muncii elevilor încredințați conștiențiosității noastre, ér pentru pedagogul conștiențios și devotat nu există ideal mai apropiat, decât tocmai delăturarea acelor obstacole, cari periclităză interesul și dragostea de învățatură a elevilor.

Când cestiunea surmenajului va ajunge să fie luată de la ordinea zilei, istoria pedagogiei cu drept cuvânt va înregistra un însemnat triumf al abnegațiunii corpului didactic. Dér și până atunci sprijinul familiei și al societății e indispensabil.

N. Sulică.

Dela „Tipografia A. Mureșianu“ din Brașov, se pot procura următoarele cărți:

(La cărțile aici înșirate este a se mai adăuga pe lângă portul postal arătat, încă 25 bani pentru recomandație.)

Scrieri economice.

Manual complet de agricultură rațională, de Dr. George Maior, profesor de agricultură la școala superioară dela Ferăstrău și la Seminarul Nifon Metropolitan din București. Cartea cuprinde patru volume:

Vol. I **Agrologia**, senu Agricultură generală. 34 cule de tipar cu 217 figuri în text. Carte didactică aprobată de On. Minister de Agricultură al României cu decizia Nr. 2078 din 1897. Costă 5 corone.

Vol. II **Fitotehnia**, senu cultura specială a plantelor, 38 cule de tipar cu 202 figuri în text. Carte premiată de Academia Română cu premiul Nasturel-Herescu în sesiunea 1889. Costă 8 corone.

Vol. III **Zootehnia**, senu Cultura generală și specială a vitelor cornute, dimpreună cu lăptăria și lăptăria, 49 cule de tipar cu 225 figuri în text. Costă 8 corone.

Vol. IV **Economia Rurală**, senu organizațiunea și administrarea moșiilor mari și mici. Costă 8 corone.

Cartea d-lui prof. Maior se deosebește esențial de lucrările de acest fel apărute până acuma în limba și literatura română prin aceea, că este prima lucrare completă pe terenul agronomiei în limba noastră, care tratăză toate cestiunile cele mai mari ca și pe cele mici privitoare la agricultura română dintote țările locuite de Români, pe baza progreselor actuale ale științei și tehnicii agricole moderne. Ea ia serios concurența cu cele mai bune lucrări apărute până acum în limbile culte: germană, francesă etc.

Economia pentru școalele populare compusă de Teodor Roșu, învățător la școala principală română din Lăpușul-Unguresc. Edițiunea a doua. Prețul 60 b. (pl. 5 b. porto.)

Despre influința împrejurărilor asupra acțiunilor și deprinderilor animalelor de Lamarek, cu un studiu asupra lui Lamarek, de Panște Iosin. Prețul 50 b. pl. 10 b. porto.

România agricolă, studiu economic de Dr. George Maior, profesor de agricultură și fost estimator expert la banca agricolă.

Motto: „Sărac în țără săracă“. Eminescu. Prețul 2 cor. plus 10 b. porto.

„**Cartea Plugarilor**“ senu povestiri economice despre grădinărit, economia câmpului, crescerea vitelor etc. scrisă de Ioan Georgescu. 90 pag. Form. 8° costă 50 b. (+ 6 b. porto).

Insoțirile de credit împreunate cu insoțiri de consum, de vânzare, de viier, de lăptari etc. Indreptare practică pentru înființarea și conducerea de astfel de insoțiri, de F. W. Raiffeisen. **Edițiunea a V-a** Trad. de Dr. A. Brote. Editura Reuniunii rom. de agricultură din comit. Sibiuului. Conține 227 pag. costă cor. 1.60 (+ porto 20 bani.)

Grădina de legume, de Ioan F. Negruțiu, profesor în Blășiș. Pentru poporul nostru, scrierea d-lui prof. Negruțiu, e de cel mai mare folos practic. Costă 50 b. (plus 5 b. porto).

„**Sfaturi de aur**“, pentru sătenii români de totă starea și etatea, de Aron Boca Velcheranu. Prețul 60 b. (plus port 5 b.)

Imbunătățirea stării sătenului, de Gr. G. Peucescu. Prețul 50 bani (plus porto 5 b.)

„**Cultura și îngrijirea grăului**“, de I. F. Negruțiu. Pr. 14 b. (plus porto 5 b.)

„**Economia**“, pentru școalele populare, de Teodor Roșu. Prețul 60 bani (plus porto 5 b.)

Din compozițiunile pline de melodii românesce ale mult regretatului comtoidoeromân **Ciprian Porumbescu**, tipărite și pesat în edițiuni populare de d-na Mariora Rațiu născută Porumbescu, se află de vânzare la Tipografia noastră următoarele piese:

„**Imn de urare**“ cu două voci, „**Hora Prahovei**“, „**A căduț o rază lină**“ cu voce, „**Fluturas de nopțe**“ polcă. „**Frunză verde mărgărit**“ cânt popular, „**Pe câmpurile Stupului**“ polcă mazarca, „**Fata popii**“ cânt popular. Fie-care bucată costă 50 b. plus 10 bani porto. „**Basme Iașene**“ vals, 1 cor. 50 b plus 10 bani porto. „**Potpouriu**“, din opereta „**Crai nou**“ 3 cor. și **Overtura din opereta „Crai nou**“ 1 cor. 50 bani plus 10 bani porto.

„**O rosă veștejită**“ cu text nemțesc după Heine și românesc de Matilda Cugler-Poni pentru voce și pian. Prețul 1 coronă. plus 5 bani porto.

„**O sēră la stînă**“ idilă pentru piano. Prețul 1 coronă plus 5 bani porto.

„**Baladă**“ pentru violină cu acompaniament de pian, Prețul 1 cor. 25 fl. plus 5 bani porto.

— „**Sgărcitul Pocăit**“ piesă teatrală-poporală în 2 acte pentru sărbătorea Nascerii Domnului de Gheorghe Oprea. O recomandăm în atențiunea d-lor învățători, fiind forte potrivită a-se preda odată cu aranjarea pomului de Crăciun pentru ajutorarea copiilor săraci cu haine și alte lucruri folositoare. Se află de vânzare la autorul în **O. Tohan** și la tipografia **A. Mureșianu** în Brașov. Prețul 20 fl cu porto cu tot.

Cursul la bursa din Viena.

Din 16 Decemv. n. 1903.

Renta ung. de aur 4%	119.05
Renta de corone ung. 4%	99.05
Impr. căil. fer. ung. în aur 3 1/2%	91.05
Impr. căil. fer. ung. în argint 4%	98.35
Oblig. căil. fer. ung. de ost I. emis.	95.45
Bonuri rurale croate-slavone	98.—
Impr. ung. cu premii	209.—
Losuri pentru reg. Tisei și Seghedin	164.60
Renta de hârtie austr.	100.70
Renta de argint austr.	100.65
Renta de aur austr.	120.75
Rente de corone austr. 4%	100.80
Bonuri rurale ungare 3 1/2%	93.05
Losuri din 1860.	156.10
Acții de-ale Băncei austro-ungară	16.14
Acții de-ale Băncei ung. de credit	775.75
Acții de-ale Băncei austr. de credit	688.50
Napoleonori	19.06
Mărci imperiale germane	117.17 1/2
London vista	239.40
Paris vista	95.15
Note italiene	95.35

Cursul pieței Brașov.

Din 17 Nov. n. 1903.

Bancnot rom. Cump.	18.90	Vënd.	19.94
Argint român.	18.80	„	18.90
Napoleonor.	19.04	„	19.10
Galbeni	11.20	„	11.30
Ruble Rusesct	2.53	„	2.54
Mărci germane	117.25	„	118.40
Lire turcesct	21.58	„	21.60
Scris fonc. Albina 5%	101.—	„	101.25

Abonamente la

Gazeta Transilvaniei“

se pot face ori și când pe timp mai îndelungat senu lunare.

Comptoarist senu Comptuarist

perfectă, cari poșede limba maghiară și germană perfect, și pot duce corespondență în aceste limbi, știu stenografia nemțeste, cu scrisore bună și cu praxă în prăvălii de exporturi, află condiție într'ua mic orăș din Croația. Cei cari vorbesc românește senu croațește vor fi preferiți.

Oferte, ce cereri de salariu, rețențe și fotografie a se trimite la

Exportgechäft Feller, Stubica (Croatia).

Tot acolo se primesc și practicanți senu practicante cu scrisore bună. 1—1.1198.

CZUBA-DUROZIER & Cia.
DISTILERIE FRANÇAISE. PROMOTOR.

COGNAC

FILIALA G. FOITH, Tîrgul Pómelor 18, lângă Eremias

Din cauza desfacerei totale a Filialei mele, **vënd cu prețuri ieftine**, scădute, chiar și sub prețul de cumpărare, **tôte mărfurile** și tot asortimentul de **rufărie de tricot bumbac și lână**, pentru dame și bărbați, tot soiul de ciorapi, mănuși, bumbac de împletit și croșetat, dantele de ață, frumoșe, fuste, lingerie și cravate frumoșe.

Prăvălia este de închiriat de la 1 Ianuarie 1904,

6 - 10.1184

Cu totă stima

GEORG FOITH.

Praturile-Seidlitz ale lui Moll

Veritabile numai, decă fiecare cutiă este provădută cu marca de apărare a lui A. Moll și cu subscrierea sa.

Prin efectul de leuire durabilă al Praturilor-Seidlitz de A. Moll în contra greutăților celor mai cerbiceose la stomach și pânțee, în contra căreilor și acrelei la stomach, constipațiunei cronice, suferinței de ficat, congestiunei de sânge, haemorhaidelor și a celor mai diferite bête femeesci a luat acest medicament de casă o răspândire, ce crește mereu de mai multe decenii încöce. — Prețul unei cutii originale sigilate Coröne 2.—

Falsificațiunile se vor urmări pe cale judecătörescă.

Franzbranntwein și sare a lui Moll.

Veritabilu numai, decă fiecare sticlă este provădută cu marca de scutire și cu plumbul lui A. Moll.

Franzbranntwein-ul și sarea este forte bine cunoscută ca un remediu popular cu deosebire prin tras (frotat) alină durerile de soldină și reumatism și a altor urmări de rēcälă. Prețul unei sticle originale plumbate, Coröne 1.90.

Săpun de copii a lui Moll.

Cel mai fin săpun de copii și dame fabricat după metoda cel mai nou pentru cultivarea rațională a pelei, cu deosebire pentru copii și adulți. Prețul unei bucăți Cor. —.40 Cinci bucăți Coröne 1.80. Fie-care bucată de săpun, pentru copii este provădută cu marca de apărare A. Moll.

Trimiterea principală prin

Farmacistul A. MOLL,

c. și r. furnisor al curții imperiale Viena, Tuchlauben 9

Comande din provinciă se efectuează dñino prin rambursă postală.

La deposite se se ceră anmmit preparatele provădute cu iscälitura și marca de apărare a lui A. MOLL.

Deposite în Brașov: la d-nii farmaciști Ferd. Jekelius, Victor Roth, Eugen Neustädter și engros la D. Eremia Nepoșil, Teutsch & Tartler.

Plecarea și sosirea trenurilor de stat reg. ung. în Brașov.

Valabil din 1 Octomvrie st. n. 1903.

Plecarea trenurilor din Brașov.

Dela Brașov la Budapesta:

- I. Trenul mixt la öra 5-20 min. dimm.
- II. Tr. accel. (peste Cluși) la ö. 2-45 m. p. m.
- III. Trenul de pers. la öra 8-13 min. sēra.
- IV. Tr. accel. p. Arad la örele 10-26 m. sēra.

Dela Brașov la București:

- I. Trenul de persöne la öra 3-55 m. dim.
- II. Trenul mixt la örele 11-40 m. a. m.
- III. Trenul accel. la öra 2-19 min. p. m. (ce vine pe la Cluși).
- IV. Tren mixt la örele 6-50 sēra.* (* Circulă numai până în Predeal)

Dela Brașov la Kezdi-Oșorheiu și Ciuc-Ghimes:

- I. Trenul de pers. la öra 5.25 min. dim.*
- II. Trenul mixt la öra 8-45 min. a. m.* (* au legătură până la Ciuc-Gyimes).
- III. Trenul de per. la öra 2-50 m. p. m. (are legătură cu Ciuc-Szereda).

Dela Brașov la Zērnesci (gara Bartolomeiu)

- I. Trenul mixt la öra 9-2 min a. m.
- II. Trenul mixt la öra 5-25 min. p. m.

Sosirea trenurilor în Brașov:

Dela Budapesta la Brașov:

- I. Tren acc. p. Arad la örele 5-07 m. dim.
- II. Trenul de persöne la öra 7-50 dim.
- III. Tr. accel. peste Cluși la ö. 2-9 m. p. m.
- IV. Trenul mixt la öra 9-27 min. sēra.

Dela București la Brașov:

- I. Trenul accel. la öra 2.18 min. p. m.
- II. Trenul mixt la öra 9-18 min. sēra.
- III. Trenul pers., la öra 5.— m. p. m.
- IV. Tren. de pers. la öra 7-41 min. dim. (care circulă numai dela Predeal).

Dela Kezdi-Oșorheiu și Ciuc-Ghimes la Brașov:

- I. Trenul de persöne la öre 8.25 m. dim. (are legătură cu Ciuc-Szereda).
- II. Trenul de pers. la öra 1-59 m. p. m. (are legătură cu Ciuc-Gyimes).
- III. Trenul mixt, la öra 6-10 m. sēra.*
- IV. Tren de pers. la örele 10.01 m. sēra.* (* au legătură dela Tușnad).

Dela Zērnesci la Brașov (gar. Bartolomeiu)

- I. Trenul mixt la öra 7-02 min. dim.
- II. Trenul mixt la öra 1-07 min. p. m.